

Voorst kern Twello

Juryrapport
Nationale Groencompetitie
2018

Inleiding

In de twintig jaar van haar bestaan heeft Entente Florale Nederland hard gewerkt aan het 'agenderen' van het grote multifunctionele belang van het groen voor onze samenleving in zowel het stedelijk alsook in het landelijk gebied. Nederland verstedelijkt in rap tempo en daarom moet voor de steden maar ook voor de alsmaar uitdijende dorpen een goed groenbeleid worden gewaarborgd.

Met de Vitale Groene Stad heeft Entente Florale Nederland zich ook ontwikkeld als een kenniscentrum dat initieert, stimuleert en meedenkt in praktische oplossingen.

De hechte samenwerking met Operatie Steenbreek is daar een voorbeeld van. De actie Operatie Steenbreek is om de burgers te enthousiasmeren om hun tuin te vergroenen. De negatieve gevolgen van verstening worden daarbij onder de aandacht gebracht. Denk hierbij aan de afbreuk van de biodiversiteit en aan klimaatverandering. Minder groen in de tuin betekent minder vogels, insecten en andere dieren. Houdt Operatie Steenbreek zich bezig met het private terrein, Entente Florale Nederland-Vitale Groene Stad doet dit in het 'openbaar terrein'.

De nationale groencompetitie Entente Florale voor steden en dorpen heeft na twintig jaar nog niets van haar kracht verloren. Deelname aan de Entente Florale is een uitstekend middel om de inwoners en bedrijfsleven van een stad of dorp bij het groen in hun woon-, werk- en leefomgeving te betrekken en draagvlak te creëren voor participatie. Niet alleen op de korte termijn, maar als onderdeel van het groenbeleid voor nu en de toekomst.

Willen we een klimaatbestendige en water-robuste leefomgeving creëren dan kunnen we eenvoudig weg niet om het groen heen. Groen maakt het verschil mits dit op de juiste manier wordt aangelegd. Enkel technische oplossingen zijn niet voldoende. Daarnaast heeft het groen tal van andere voordelen die de leefomgeving prettig en gezond maken. Hiervoor zal Entente Florale Nederland, met haar Vitale Groene Stad zich blijven inzetten.

Competitievoorwaarden

Zoals aan iedere wedstrijd zijn ook aan deze competitie voorwaarden verbonden. Allereerst worden de deelnemende plaatsen op basis van het aantal inwoners ingedeeld in de categorie 'steden' (meer dan 15.000 inwoners) of 'dorpen en kleine steden' (minder dan 15.000 inwoners). Een gemeente die is samengesteld uit een aantal kernen, is gerechtigd één van deze kernen voor de categorie 'dorpen en kleine steden' in te schrijven, als het aantal inwoners lager is dan

15.000. Een stad kan ook een stadsdeel voor de categorie 'steden' inschrijven, als dit stadsdeel beschikt over een eigen deelraad en meer dan 15.000 inwoners telt.

Jurering en jurycriteria

De jurering voor de nationale competitie 2018 is door de stichting Entente Florale Nederland opgedragen aan een onafhankelijke jury. Die bestaat uit twee commissies; één voor de beoordeling van de deelnemende gemeenten in de categorie steden, de ander voor de categorie dorpen & kleine steden. De jury is samengesteld uit tuin- en landschapsarchitecten, ecologen, cultuurhistorici, deskundigen uit: (groene) onderwijs, hoveniers- en groenvoorzienerssector, boomkwekerijsector, leden van de vakgroep Groen, Natuur en Landschap van Vereniging Stadswerk Nederland, alsmede vanuit de GGD.

KERN- ACTIVITEITEN	VAKINHOUDELIJKE HOOFDKENMERKEN					
	Ruimtelijke visie en kwaliteit (15%)	Cultuurhistorie en erfgoed (10%)	Stedelijke groenstructuur en buiteninrichting (stad 30% dorp 20%)	Landschap, ecologische kwaliteit en biodiversiteit (stad 20% dorp 30%)	Gezonde leef-omgeving en recreatie (10%)	Duurzaamheid; mens, markt & milieu (15%)
Visie en beleid	60%	50%	50%	50%	40%	40%
Ontwerp, realisatie en beheer	40%	50%	50%	50%	60%	60%
	Communicatie en participatie (5% over eindcijfer)					
	Visie en beleid 30%			Communicatie, educatie & participatie 70%		

De beoordelingsthema's

Aan de beoordeling hiervan zijn wegingsfactoren verbonden (zie tabel hierboven). De weging van het onderdeel 'communicatie/participatie' is niet gerelateerd aan de vakinhoudelijke hoofdkenmerken omdat deze integraal is. De criteria zijn in de loop van de jaren steeds aan de ontwikkelingen aangepast en voor 2018 zijn hierin ook opgenomen de uitgangspunten van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie en de Groene Metropool.

De jury 2018

Categorie Steden: Johan Vlug (voorzitter), Marjan Dat, Johan Meeus, Patricia van Herpen, Natascha Lensvelt, Ckees van Oijen en Josine van den Bogaart

Categorie Dorpen en kleine steden:

Corrine Ockhuijsen (voorzitter), Edwin Raap, Loes Lijmbach, Annemarie van de Vusse, Luuk Tepe, Wendy Busscher en Jaap Toet

De bekroning en de certificaten

De bekroningen worden toegekend in respectievelijk één Gouden bekroning en meerdere Zilveren en Bronzen bekroningen in zowel de categorieën Steden als Kleine steden/dorpen. Naast het winnen van goud, zilver of brons, kunnen de gemeenten ook worden bekroond voor uitstekende prestaties op specifieke onderdelen. Zo zijn er er certificaten 'Bijzondere waardering' mogelijk voor de vakinhoudelijke hoofdkenmerken.

Wanneer een gemeente met Goud is bekroond, kan een volgende deelname eerst na vijf jaar plaats vinden, dit als gevolg van de gemaakte afspraken met de andere deelnemende Europese landen. Deelnemers die in een jaar Zilver of Brons hebben gewonnen, kunnen drie jaar na het jaar van deelname opnieuw meedoen.

Gemeente Voorst met de kern Twello

Juryrapport Entente Florale 2018

Keuring op 15 juni 2018

I. ONTVANGST EN PRESENTATIE

Kenschets gemeente

Twello, het grootste dorp in de gemeente Voorst met circa 12.000 inwoners, bevindt zich tussen de hoge zandgronden van de Veluwe en de uiterwaarden van de IJssel. Als het groene hart van de stedendriehoek Apeldoorn, Zutphen en Deventer is het uitgestrekte gebied met grote landschappelijke en cultuurhistorische waarden, mede door de aaneenschakeling van landgoederen rondom Twello, een aangename leefomgeving voor de bewoners. Het parkachtige landschap biedt niet alleen de bewoners, maar ook de vele bezoekers en recreanten rust en ontspanning.

Kenmerkend voor Twello is de historische gegroeide menging van wonen en werken in het dorp en het omringende karakteristieke essenlandschap. Naast woningbouw maken agrarisch bedrijven, landgoederen en kleinschalige bedrijvigheid deel uit van het groene buitengebied.

Noaberschap en betrokkenheid zijn begrippen die kenmerkend zijn voor de bewoners van Twello. Het gemeentelijk beleid zet in op versterking van deze onderlinge betrokkenheid en het vergroten van de verantwoordelijkheid van de samenleving.

Ontvangst, rondleiding en presentatie

De ontvangst was hartelijk en goed verzorgd. Het College en de betrokken ambtenaren gaven een heldere uiteenzetting op de diverse gebieden. Ter introductie werd een aardige film getoond waarin diverse bewoners aan het woord kwamen. De route die deels te voet, per fiets en per bus werd afgelegd bood een divers beeld van dorp, het platteland en de landgoederen.

Tijdens de route werd goede en ter zake kundige uitleg gegeven met voldoende ruimte voor communicatie over en weer tussen ambtenaren en juryleden. Gedurende de ontvangsten op de verschillende rustplekken werd kennisgemaakt met betrokken bewoners en vrijwilligers.

Documenten en tekeningen

De beleidssamenvatting op papier was helder, goed leesbaar en informatief. Het aanleveren van de achtergrondinformatie en links op een USB-stick is een goed initiatief dat navolging verdient. Via de goed geordende en toegankelijke website van de gemeente Voorst waren de gewenste documenten ook eenvoudig te vinden.

Conclusie

De beleidssamenvatting, de gevarieerde en volledige route en de stapsgewijze uitleg tijdens de jurydag gaven een goede indruk van Twello. Bevlogen ambtenaren met kennis en daadkracht, goed ingevoerd, maakten de dag bijzonder. Meer zichtbare bijdragen van burgers en vrijwilligers zou met betrekking tot het aspect samenwerking en participatie versterkend hebben gewerkt.

II. BEOORDELING PER VAKINHOUDELIJK KENMERK

1. RUIMTELIJKE VISIE EN KWALITEIT

Visie en beleid

Met de route door het dorp en langs de belangrijkste landschappelijke eenheden toont de gemeente Voorst de duidelijk zichtbare relatie tussen ontstaan, ligging en karakter van de openbare ruimte. De identiteit die bepaald is door landschap en cultuurhistorie wordt gekoesterd en versterkt. In de integrale aanpak van projecten onder andere met het Platform Ruimte en de betrokkenheid van de gemeentelijke bouwmeester worden de groene, blauwe en rode componenten van de opgaven zorgvuldig bijeengebracht.

In de Ruimtelijke Toekomstvisie benoemt de gemeente haar ambities. Binnen de stedendriehoek Apeldoorn, Zutphen, Deventer -de Clean Tech regio- is Voorst een groene gemeente met een dorps karakter, waar de menselijke maat centraal staat. De gekozen strategie behelst de verdichting van de kernen en het behoud en het versterken van de ruimtelijke verhoudingen in het buitengebied.

De Ruimtelijke Toekomstvisie heeft vier belangrijke thema's, waaronder omgeving en landschap. De identiteit is hoofdzaak (landschap, cultuurhistorie, kleinschaligheid, dorps, samenhang) en vormt het afwegingskader van de thema's in deze visie. De gemeente zet hiermee al zeer belangrijke stappen in het kader van de Omgevingsvisie.

De ambities met betrekking tot het groenblauwe raamwerk zijn aanwezig. Voorbeelden zoals de ontwikkelingen langs de Fliert tonen dit aan. De streefbeelden die worden gehanteerd zijn vooral in het buitengebied sterk en passend vastgelegd in het LOP (Landschapsontwikkelingsplan). In het centrum en de nieuwe uitbreidingslocaties is er veel aandacht voor de samenhang tussen architectuur en de openbare ruimte. Hoewel de kwaliteit van de openbare ruimte in bepaalde periodes (met name de jaren negentig) minder aandacht heeft gekregen is met de herontwikkeling van het voormalig slachthuisterrein zelfs in een vrij dichte setting een zeer hoge kwaliteit bereikt.

Het bestuurlijk draagvlak is hoog. De inzet, betrokkenheid, maar ook beschikbare budgetten tonen dat aan.

Ontwerp, realisatie en beheer

De aandacht voor de instandhouding en het versterken van waardevolle ruimten en randen wordt zichtbaar in de ingrepen in het landschap, zoals aanplant van bomenlanen, meidoornsingels en overige landschapselementen. Ook rond de recente uitbreiding De Schakel wordt deze inzet duidelijk, eveneens rond de aanpak van de Terwoldse Bandijk.

In het dorp is de openbare ruimte eenvoudig en sterk door de toepassing van hagen, bomen en gazons. Er is veel aandacht voor het bomenbestand. Tijdig vernieuwen en diversiteit aanbrengen is de insteek. Delen omvormen tot een meer natuurlijk beheer heeft volop aandacht. Straatprofielen zijn vrijwel zonder uitzondering ruim, van hoge kwaliteit en toegesneden op de plek, zoals het karrenspoor en de herinrichting van de Dorpsstraat.

Conclusie en aanbevelingen

De jury heeft geconstateerd dat de identiteit van Twello wordt gekoesterd en versterkt. De strategie van de Ruimtelijke Toekomstvisie, namelijk verdichting in de kern en het behoud en versterken van landschap en cultuurhistorie in het buitengebied staat centraal.

De groenstructuur kan worden aangescherpt en versterkt, met duidelijker keuzes en zoneringen voor natuurlijker beheer van de openbare ruimte. De jury raadt aan de boomstructuur niet uitsluitend te vertalen in verjonging en diversiteit, maar ook sterk in te zetten op de gewenste ruimtelijke structuur.

De randen van het dorp naar het omringende landschap zijn zorgvuldig ingericht. De jury adviseert aan de bestaande dwarsverbindingen door het dorp langs de beek van landgoed naar landgoed meer aandacht te geven in maat en uitstraling, bijvoorbeeld langs de beek ter hoogte van de Jachtlustweg.

2. CULTUURHISTORIE EN ERFGOED

Visie en beleid

In de gemeente Voorst is een enorme kennis op het gebied van cultuurhistorie en landschap aanwezig. Er wordt vanuit een integrale aanpak beleid gemaakt, de relatie met Ruimtelijke Ordening is daardoor direct en sterk. De nadruk wordt vooral gelegd op de uitvoering. Waar nodig is er echter beleid en visie waarop wordt teruggevallen.

Ontwerp, realisatie en beheer

De jury heeft met grote waardering kennisgenomen van deze, vanuit cultuurhistorie gezien, ideale aanpak. Met kennis en daadkracht wordt samen het landschap vormgeven en zorg gedragen voor de cultuurhistorische waarden.

Behoud door ontwikkeling wordt in Voorst al jaren als uitgangspunt gehanteerd en leidt intussen tot het alom geaccepteerde inzicht dat landschap en cultuurhistorie leidende principes zijn bij de ruimtelijke ontwikkelingen. De jury was positief over de archeologische beleidskaart, met de combinatie van rood, groen en blauw. De benoeming van een gemeentelijke bouwmeester is een prima concept, waardoor de samenwerking met de andere disciplines (onder andere landschap) goed geborgd is. Ook de samenwerking met het Gelders Genootschap is belangrijk. Een voorbeeld van deze integrale aanpak werd gedurende de jurydag onder meer aan de Terwoldse Bandijk getoond.

Het werd de jury duidelijk dat erfgoed een grote rol speelt bij verschillende (nieuwe) initiatieven, zowel voor bebouwing als voor groen. De monumenten waren zowel in als buiten de bebouwde kom in goede staat, ze worden goed onderhouden. Een eventuele functieverandering of plannen ter verbetering worden goed begeleid. Niet alleen speelt het erfgoed een grote rol bij de gebouwde omgeving, er wordt ook meegedacht en steun gegeven aan eigenaren bij de versterking van erfbeplantingen. Daarnaast overweegt de gemeente om ook de inrichting van bepaalde landschapsparken een beschermde status te geven.

Conclusie en aanbevelingen

De jury is onder de indruk van het feit dat de gemeente Voorst is al bijna 20 jaar op een voorbeeldige wijze actief is op het terrein van erfgoed en cultuurhistorie. De aanbeveling van de jury richt zich op het voortzetten van deze integrale aanpak. De jury is van mening dat het beleid gebaat is met een sterkere proactieve insteek. Aanbevolen wordt de focus te verleggen van minder reactief naar sterker proactief. Een goed vastgesteld beleid is nodig om op terug te kunnen vallen. Het risico van het eventueel wegvallen van kennis bij eventueel vertrek van de meest betrokken ambtenaren wordt zo voorkomen.

3. STEDELIJKE GROENSTRUCTUUR EN BUITENINRICHTING

Visie en beleid

De Ruimtelijke Toekomstvisie getuigt van een integrale en toekomstbestendige aanpak op ruimtelijk, economisch en sociaal vlak. Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) wordt veel gebruikt in combinatie met de aspecten rood, blauw en groen, (bodemkaart, overzicht landschapstypen) om erf inpassingplannen te maken. Andere beleidsplannen zijn de Ruimtelijke verkenning Dorpshart 2009 en de daaropvolgende zogenoemde Inspiratielaag bij het Bestemmingsplan Centrum Twello 2012.

In het stedenbouwkundig Masterplan is een mooie verwevenheid tussen cultuurhistorie, ecologie, bodem, hoogteligging, watersysteem zichtbaar, dit vormt een goede landschappelijke onderlegger. De laatste uitleglocatie De Schakel getuigt van een integrale planvorming met een goede aansluiting op dorpskern en omliggend buitengebied.

Ontwerp, realisatie en beheer

De openbare ruimtes zijn aantrekkelijk van opzet, met bomen, hagen en gras. Er wordt buiten zichtbaar ingespeeld op veranderingen: wadi's, creëren van ruigten voor biodiversiteit of een beek die verbindt. Hierbij wordt vooral gefocust op variatie voor plant en dier. In sommige wijken lijkt het openbaar groen afwezig, is er voornamelijk particulier groen, slechts op enkele plaatsen ligt er een groenstrook. Al het openbaar groen ziet er allemaal uitstekend uit, een goede aandacht voor kwaliteit en zicht op wat vervangen moet worden.

De beheerkaart toont aan dat er duidelijke keuzes worden gemaakt ten aanzien van beheer. Echter ten aanzien van borging en monitoren is er door de gemeente geen specifieke informatie gedeeld, met uitzondering van de eigenaar van het nieuwe landgoed. Op dit landgoed werd al duidelijk een toename van biodiversiteit geconstateerd. Van deze gegevens wordt door de gemeente nog geen gebruik gemaakt.

De gemeente zet in op effectieve en natuurlijke bestrijding, zoals door het ophangen van nestkastjes voor mezen aan de bomen die geteisterd worden door de eikenprocessierups. Het effect van de inzet van de kool- en pimpelmezen op de rupsenpopulatie wordt wel actief gemonitord.

In het sortiment zit nog beperkt structuur, kijkend naar de toepassing in boomsoorten. Deze is zeer divers in het centrum. De nadruk ligt op verjonging van het bomenbestand en herplant. Een te grote diversiteit kan het realiseren van een heldere boomstructuur in de weg staan. Het verdient aanbeveling de visie op de boomstructuur vast te leggen in een bomenbeleidsplan.

De jury waardeert het initiatief om 500 bomen aan bewoners beschikbaar te stellen. Hiermee stimuleert de gemeente de bewustwording en het belang van een groene leefomgeving. Door nieuw groen aan te leggen voordat de bewoners

nieuwe woningen betrekken biedt de gemeente helderheid: men weet waar men aan toe is.

In de openbare ruimte vinden diverse duurzame toepassingen plaats door hergebruik van oude materialen, zoals gebakken klinkers. Het stimuleren van groene erf afscheidingen en hagen heeft zichtbaar effect.

Vanuit de bebouwde kom naar het buitengebied vormen fiets- en klompenpaden mooie verbindingen.

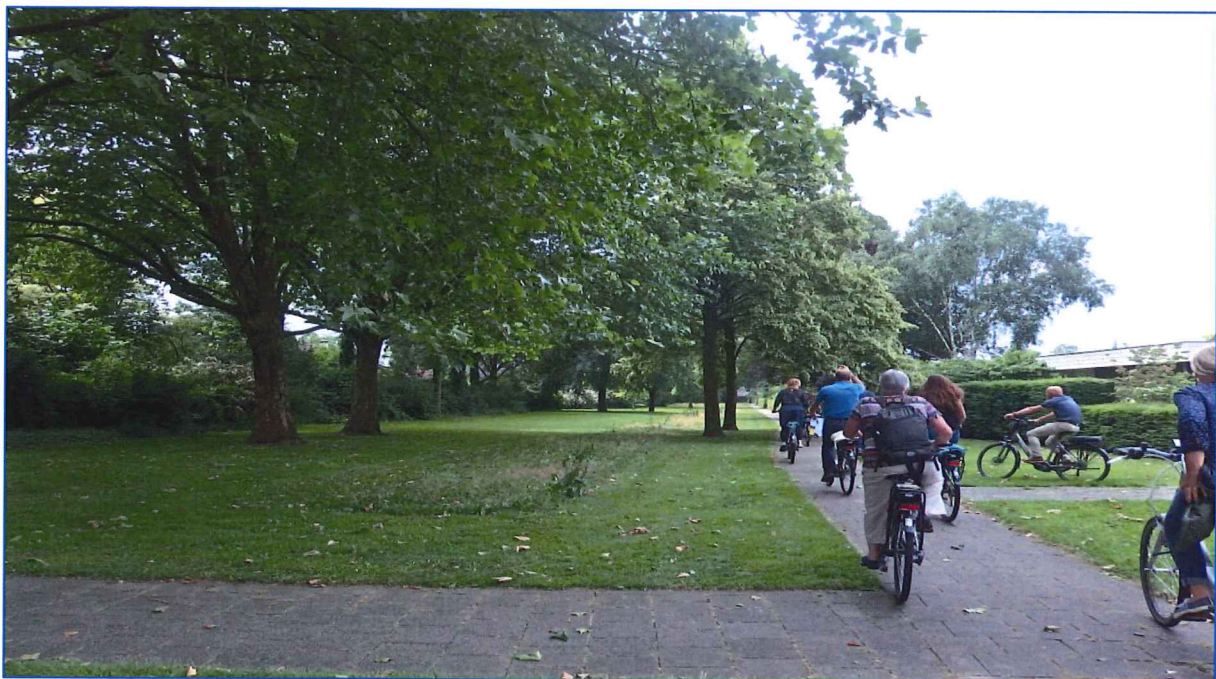
Conclusie en aanbevelingen

De jury heeft een beeld gekregen van een zeer groene kern met aandacht voor ecologisch beheer, groene erf afscheidingen en een groot bomenbestand.

Aanbevolen wordt om binnen de bebouwde kom beleid op de boomstructuren te ontwikkelen. Vooral wat betreft de hoofd- en ontsluitingswegen, is de vraag welke structuur en soorten hiervoor passend zijn. De huidige keuzes lijken vooral te worden bepaald in overleg met of na inspraak van bewoners en ondernemers. Met een dergelijk beleid zijn ook keuzes van boomsoorten in woonerven eenduidiger te maken; de jury vindt deze nu soms twijfelachtig.

In het buitengebied is er veel aandacht voor het behoud van waardevolle boomstructuren in het landschap en voor het zichtbaar maken van oude landschapselementen, zoals de aanleg van hoogstamfruitbomen en hagen.

De jury heeft veel waardering voor het goede overleg met bewoners over de inrichting van erven buiten de bebouwde kom, op basis van bodemkaart, landschapstype en de wensen van de bewoners. De jury is van mening dat het extensieve beheer nog wel verder kan worden uitgebreid om mede daarmee de biodiversiteit nog een extra impuls te geven.

4.LANDSCHAP, ECOLOGISCHE KWALITEIT EN BIODIVERSITEIT

Visie en beleid

Het beleid voor het landschap is vastgelegd in het LOP, een samenwerking tussen drie gemeentes, en het Bestemmingsplan Buitengebied. In het buitengebied zijn veel bewoners, eigenaren, onder andere van landgoederen, en terreinbeheerders actief in het landschapsbeheer. Waar mogelijk doet de gemeente actief mee door het geven van een duidelijke visie. Ze voert daarbij niet de regie, maar stelt wel randvoorwaarden en stuurt actief. De gemeente vindt het van belang de aanwezige landschapsstructuur in stand te houden en te versterken.

Op initiatieven van ondernemers – zoals bij het grootschalig inrichten van velden met zonnepanelen – maar ook plannen van andere overheden zoals de toekomstige verbreding van de A1 waar Rijkswaterstaat en het waterschap bij betrokken zijn, wordt goed geanticipeerd. Over compensatiemaatregelen voor natuur en landschap wordt goed onderhandeld. Ook in deze proactieve houding ten opzichte van andere overheden is een duidelijke rol voor de gemeentelijke bouwmeester en het Platform Ruimte weggelegd. In het beleid wordt de overgang naar meer ecologisch beheer vastgelegd, men streeft naar robuust en ecologisch groen.

Ontwerp, realisatie en beheer

Er wordt actief nieuwe natuur gecreëerd zowel direct in het openbaar gebied als indirect (via particuliere grondeigenaren). Het beheer van agrarische gronden wordt op verschillende plaatsen omgezet in ecologisch beheer waardoor aantrekkelijke en natuurlijke terreinen ontstaan. Het nieuwe landgoed van 20 ha, waar vier landgoedwoningen in nieuwe natuur worden gerealiseerd is een fraai voorbeeld van de actieve inzet van grondeigenaren. Het beheer van en de zorg voor landschapselementen is al jaren uitstekend geregeld, hierbij is ook de Stichting Landschapsbeheer Gelderland betrokken. Het monitoren van biodiversiteit lijkt nog beperkt te gebeuren.

Conclusie en aanbevelingen

De gemeente Voorst is toekomstbestendig bezig vanuit de Ruimtelijke Toekomstvisie. Er is duidelijke sprake van een integrale gebiedsgerichte aanpak waar landschap, cultuurhistorie, economie, bedrijvigheid en toerisme gezamenlijk aanbod komen.

De gemeente is ambitieus en handelt proactief op diverse bedreigingen van de ecologische en landschappelijke kwaliteit. Er is een goed overleg met verschillende stakeholders (landgoedeigenaren, waterschap en provincie). De rol van de gemeentelijke bouwmeester is zeer waardevol. Deze functie dient men zeker te behouden en te ondersteunen met ecologische expertise. De jury is van mening dat een actualisatie van het LOP gewenst is met het oog op de

ontwikkeling van zonneparken (energietransitie) en ten aanzien van het spanningsveld tussen landbouw en ecologie.

5. GEZONDE LEEFOMGEVING EN RECREATIE

Visie en beleid

In de nota Vitaal Voorst wordt de relatie tussen gezondheid en fysieke omgeving goed benadrukt. Alle relevante onderwerpen komen aan bod, met een sterke nadruk op integraliteit. Interessant is dat in de nota Vitaal Voorst een combinatie van gezondheidsbeleid met sport- beweeg- en speelbeleid wordt gemaakt. Het belang van sociale participatie en structurele borging wordt ingezien.

Met de inzet van buurtsportcoaches en ambassadeurs voor sport en bewegen worden alle doelgroepen bereikt. Er is bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, zoals ouderen, minima en statushouders, onder meer vastgelegd in de Woonvisie Aantrekkelijk Voorst 2025.

Het beleid is om zoveel mogelijk natuurlijke speelruimten te maken. Dit sluit aan bij de ruime mogelijkheden die Twello daartoe biedt. Daarnaast is er veel aandacht voor wandelpaden en fietsroutes. Ook het aspect recreatie maakt deel uit van de sportparticipatie.

Ontwerp, realisatie en beheer

De uitgangspunten van het beleid zijn goed in de praktijk te zien, de omgeving is uitnodigend om te bewegen, voorbeelden hiervan zijn de natuurlijke speelplaatsen, wandel- en fietsroutes en de klompenpaden. Sportvoorzieningen zijn gerealiseerd op goed toegankelijke plekken, bijvoorbeeld de Groene Wig.

De duurzame instandhouding van voorzieningen en routes heeft de jury niet specifiek kunnen beoordelen, maar paden, routes en voorzieningen zagen er goed onderhouden uit.

Bewoners hebben zelf het initiatief genomen voor de aanleg van een jeu-de-boules baan in het centrum van Twello in de buitenruimte van het complex De Statenhoed. In hetzelfde complex is het echter niet gelukt bewoners het onderhoud te laten doen. Rond de vele particuliere landgoederen zijn bewoners en andere betrokken doelgroepen goed betrokken bij het in stand houden en ontwikkelen van voorzieningen, zoals het Lebuinuspad.

Conclusie en aanbevelingen:

De jury is van mening dat de gemeente Voorst haar visie en beleid ten aanzien van de gezonde leefomgeving en recreatie al goed op orde heeft. Het is belangrijk dat de samenwerking tussen het fysieke en het sociale domein is gestart. De gemeente is bereid er vol op in te zetten ook als onderdeel van de Clean Tech Regio.

Oog hebben voor toekomstige ontwikkelingen biedt voldoende kansen het al goed ingezette beleid verder vorm te geven. Als concrete voorbeelden: het Niet-roken plan en het actieplan, Jongeren Op Gezond Gewicht.

Voor wat betreft ontwerp, realisatie en beheer kan de gemeente het beleid voor een gezonde leefomgeving nog verder uitrollen. De jury stelt voor nog sterker inzetten op natuurlijk spelen en bewegen voor kinderen. Meer 'avontuurlijke' natuurlijke speelplaatsen dragen hieraan bij. Er zijn hiervoor ruimschoots mogelijkheden in de openbare ruimte.

6. DUURZAAMHEID: MENS, MARKT EN MILIEU (INCL. TOERISME)

Visie en beleid

De gemeente Voorst heeft in de Ruimtelijke Toekomstvisie op integrale wijze uitdrukking gegeven aan het aspect duurzaamheid. De basis hiervoor is gelegd in het participatie traject. Het Addendum Nota Duurzaamheid toont een realistische visie met concrete maatregelen, er wordt onderscheid gemaakt in voortzetting van bestaand beleid (A), 100% energieneutraal (C) en optimalisatie (B). Er is voor B gekozen, realistisch en haalbaar.

De gemeente wil ook het goede voorbeeld geven, zoals door toepassing van zonnepanelen, de aanschaf van elektrische auto's en laadpalen. Ook bij de renovatie van het gemeentehuis wordt ingezet op duurzaamheid. De verduurzaming van de gemeentelijke bebouwing wordt uitgerold naar sportverenigingen en buurthuizen.

In het Samenwerkingsverband Oost-Veluwe -manifest Ruimtelijke adaptatie, Stresstest- zijn veel partijen betrokken, zoals het Energieloket en IJsseldal Wonen. Huishoudens worden gestimuleerd door campagnes, subsidies en stimulerende maatregelen bouwbeleid.

Ontwerp, realisatie en beheer

Het afvalbeleid kan rekenen op een groot draagvlak. Zo worden ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt betrokken bij inzameling van zwerfvuil. De gemeente wil bewoners ontzorgen en biedt daartoe mogelijkheden tot afkoppeling van regenwater aan met gratis voorzieningen. De gemeente heeft een zonatlas opgesteld en gaat in gesprek met haar bewoners over energievraagstukken door middel van het Energieloket en de inzet van energiecoaches.

In het openbaar gebied is er veel aanleg van groen en toepassing van waterdoorlatende verharding, ook zijn veel tuinen niet verhard. De waterkwaliteit is op sommige punten matig. Dat wordt vooral overgelaten aan het waterschap.

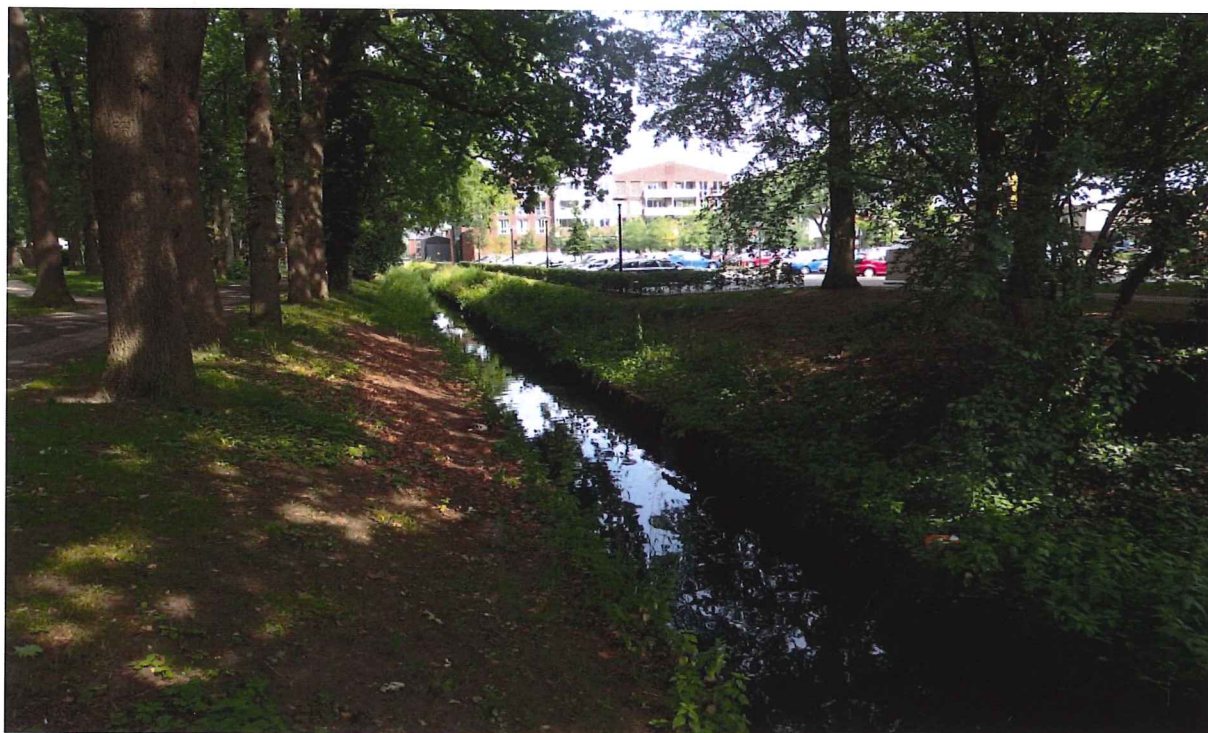
De aanpak van de gemengde riolering valt op. Deze is vooral pragmatisch: gericht op afkoppeling en het installeren van bergbezink bassins.

Een enthousiaste en ambitieuze ambtenaar neemt op veel terreinen initiatieven, zoals onderzoek naar mogelijkheden voor waterberging en versterking van natuurvriendelijke oevers.

Conclusie en aanbevelingen:

In de Ruimtelijke Toekomstvisie is duurzaamheid integraal meegenomen. De gemeente heeft ambitie en handelt ernaar. De jury is echter van mening dat op het gebied van het verhogen van de waterkwaliteit er wel een tandje bij kan. De samenwerking met het waterschap zou op dit punt verbeterd kunnen worden. De gemeente handelt al wel, maar de indruk is dat men nog wel stappen moet

nemen. Een uitdaging zoals de ontwikkelingen van grootschalige velden met zonnepanelen vraagt om duidelijke richtlijnen, vastgelegd in beleid.

7.COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

Visie en beleid

Naar de bewoners luisteren, ze mee laten denken en in samenspraak tot een besluit komen is in Voorst al jarenlang praktijk. Door de platte organisatie met verantwoordelijkheid op een zo laag mogelijke plek kan er veel bereikt worden in korte tijd. Waar nodig neemt gemeente zelf het initiatief om participatie te starten.

De Ruimtelijke Toekomstvisie is opgesteld met een sterk participatietraject, nauw overleg met betrokkenen wordt als belangrijk gezien. Er wordt veel samengewerkt, initiatieven worden op korte termijn besproken (binnen 1 week) in het Platform Ruimte. Bij plannen schuift de gemeentelijke bouwmeester regelmatig aan. Met provincie, waterschap en landgoedeigenaren wordt goed overlegd over het te bereiken doel.

De gemeente laat zich adviseren door deskundige bewoners. Uitgangspunt is hierbij: "Wat willen we en hoe komen we er?". Men staat open voor iedereen en alles kan besproken worden. Tegelijk heeft de gemeente kaders en houdt ze de regie. Handelen vanuit de bedoeling (van het beleid) is de insteek.

In nota's wordt het integraal werken vaak genoemd, vooral op het gebied van Ruimtelijke ordening is dat duidelijk. Het gesprek met de stakeholders komt tot stand via de App die wordt gebruikt bij de Ruimtelijke Toekomstvisie en het Digitaal Dorpsplein.

Ontwerp, realisatie en beheer

Overleg met de bewoners lijkt een normaal onderdeel van de gemeentelijke werkwijze. Initiatieven om zelf de participatie te starten zoals de serie van meer dan 400 interviews is een groot goed, evenals het Digitale Dorpsplein. Daarnaast is er een goed toegankelijke website en een app voor het digitaal Energieloket.

Er worden afspraken gemaakt met betrokken bewoners over aanleg en onderhoud. De inzet van de MAA'tjes en de Kruidentuin zijn mooie initiatieven die de participatie in de praktijk goed weergeven.

Conclusie en aanbevelingen:

De jury heeft de indruk dat de participatie uitstekend verloopt en vele projecten getuigen hier van. In de praktijk heeft de gemeente een goed overleg met alle betrokkenen, waarbij de gemeente waar nodig sturend optreedt.

III. Samenvatting

De gemeente Voorst heeft een zeer gevarieerd grondgebied, dat zich uitstrekt tussen de Veluwe en de uiterwaarden van de IJssel. Twello vormt hierin het groene hart. De aaneenschakeling van landgoederen rondom het dorp draagt sterk bij aan een landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle groene leefomgeving voor zowel bewoners, bezoekers als recreanten.

De Ruimtelijke Toekomstvisie is ambitieus. De strategie richt zich op behoud van de identiteit, waaronder het versterken van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap. In deze visie zet de gemeente een belangrijke stap richting de Omgevingsvisie. Participatie van bewoners is een vanzelfsprekendheid. Noaberschap en betrokkenheid zijn kenmerkende begrippen voor bewoners van Twello.

De integrale gebiedsgerichte aanpak van de gemeente bij ruimtelijke ontwikkelingen is sterk, landschap en cultuurhistorie zijn de leidende principes. Twello is een fraaie groene kern met een groot divers bomenbestand. Ecologisch beheer, behoud en versterking van waardevolle landschapselementen en biodiversiteit krijgen veel aandacht.

De groene leefomgeving van Twello heeft ruime mogelijkheden om de relatie tussen gezondheid en fysieke omgeving goed te benutten. De omgeving is uitnodigend om te bewegen. Sportvoorzieningen, wandel- en fietsroutes, klompenpaden en natuurlijke speelplaatsen zijn ruim voorhanden.

De ambities over duurzaamheid zijn op integrale wijze verwoord. Het beleid is realistisch en haalbaar. De gemeente geeft het goede voorbeeld en stimuleert en ontzorgt de bewoners onder andere op het gebied van energietransitie, waterbeheer en afvalverwerking.

Naar de bewoners luisteren, hen laten meedenken en gezamenlijk tot een besluit komen is kenmerkend voor Twello. Participatie is niet alleen gebruikelijk in de beleidsvorming, maar werkelijk zichtbaar in verschillende projecten en initiatieven.

Eindoordeel

De jury van Entente Florale Nederland komt voor **gemeente Voorst** met de deelnemende kern **Twello** en tot de volgende conclusie:

- Ten aanzien van de openbare (groene) ruimte, de natuur en het landschap op zich en in relatie tot het cultuurhistorisch erfgoed, de biodiversiteit, een gezonde leefomgeving en recreatie, duurzaamheid en toerisme en participatie wordt een waardering van **8,1 punten** behaald.
- In de Categorie **Dorpen en Kleine Steden** wordt **Goud** toegekend.

- De jury kent een **bijzondere waardering** toe voor het onderdeel **Cultuurhistorie en erfgoed** vanwege de integrale gebiedsgerichte aanpak bij ruimtelijke ontwikkelingen, waarin landschap en cultuurhistorie leidend zijn én de doeltreffende inzet van een gemeentelijke bouwmeester bij ruimtelijke projecten.

Nadere toelichting op dit rapport geeft het jurysecretariaat van de Stichting Entente Florale Nederland via info@ententeflorale.nl.